

पात्र्यां वा स्फ्योपहितायाम् ॥ २८ ॥ विकल्पे . अथवा स्फ्योपहितायां<sup>१)</sup>  
पात्र्यामेतदनःसम्बद्धं सर्वं कर्म प्रत्येतव्यम् । पात्र्यै गृह्णीतीति (१. १. २. ८.) पञ्चम्यर्थे  
चतुर्थी पात्र्याः . स्फ्यं पात्र्या अधस्तात्प्रेरयित्वा । अत्र विशेषमाह .

धूरीषारोहणानि पात्रीबिले जपति ॥ २९ ॥ अत्र धूरीषारोहणैस्तत्स-  
म्बद्धा मन्त्रा लक्ष्यन्ते (तान्) पात्रीतो ग्रहणपक्षे पात्र्या मुखे गर्ते खाते जपति  
। अनन्तरायम् (१. १. २. ८.) अविहेदम् धूरीषारोहणानामभावेऽपि तदभिवादीनि  
यजुष्यनन्तरित्य नान्तरा मुक्त्वा न परित्यज्य नान्येषामपहतमित्यादीनां समवे-  
तार्यानां केवलानां प्रयोगः . एषां च मन्त्राणां तऽएवार्था भवन्ति येऽनसि  
कथम् धूस्तावदूर्वतेर्बधकर्मण इति सापि (पात्री) किञ्चिदागहृद्विहन्ति तत्रा-  
प्यग्निरस्ति सर्वगतत्वात् हविर्ग्रहोष्यन्नध्वर्युस्तामतिक्रामति तस्याऽअपि निष्कृते  
धूरसीत्यादिना अनोवच्च पात्र्यपि हविष्यान्धारयतीति वद्वितममित्यादिशब्दैरु-  
च्यते विष्णुश्चाध्वर्यात्मकस्तत्र पादेन क्रमते अत्र तु हस्तेनेति विशेषः . तस्मा-  
त्सिद्धप्रयोगाणां पात्र्यामपि तऽएवार्था इति हरिस्वामी . यदि तु<sup>२)</sup> पात्र्यां गृह्णी-  
यात्तदा धूरीषाद्यभावेन तदननुष्ठानकृतं<sup>३)</sup> व्यवधानमन्तरायमन्तरेण तत्प्रकाशक-  
यजुषि<sup>४)</sup> जपेदिति माधवाचार्याः । पात्रीतः पश्चाद्देशे उत्तरस्मिन्वोपविश्य प्राञ्चुखो  
ग्रहणं कुर्यात् पित्र्यायां दक्षिणासीनः अम्बकेषूदङ्गासीनः . पित्र्यायां हि  
दक्षिणा प्राची अम्बकेषु उत्तरा प्राची . आसनाय स्थानासम्भवे पात्रीमपरेणैव  
गत्वा दक्षिणतः प्राङ्मुपविष्टेनैव ग्रहणं कार्यम् पात्रीगार्हपत्ययोरन्तराले गमन-  
स्यासिद्धत्वात् . अनस्यपि प्राञ्चुखोपविष्टेनैव ग्रहणं कर्तव्यम् ।

दृढहृत्तामित्युत्थानम् (१. १. १.) ॥ ३० ॥ पात्रीपक्षे अवरोहणमन्त्रेण आ-  
सनादुत्तिष्ठति ।

कुशौ समावप्रशीर्णाग्रावनन्तर्गर्भौ कुशैश्छिनत्ति पवित्रे स्थ (१. १. २.) इति  
॥ ३१ ॥ मूलहेदनेन प्रादेशप्रमाणौ करोति . कुशशब्देनैकं तृणमुच्यते ।

१) स्फ्य उपहिता यस्याः । उपोहनं च ग्रहणकाले पात्र्या अधः स्फ्योदगग्रप्रेरणम् . पा-  
त्र्या दक्षिणतः प्रागग्रं स्फ्यं निधायैति गुरुचरणाः Mahād. २) उतो अपि तु यदि Sáy.  
at १. १. २. ८. ३) ? तदनुष्ठा° २. तडु स्थानविरहादननुष्ठानकृतं Sáy. ४) °शक-  
यज्ञ (!) धूरसि देवानामसीत्यादीनि Sáy.